

Nr 28.

Av herr **Bengtsson m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till hushållningssällskapens allmänna verksamhet.

I årets statsverksproposition föreslås under nionde huvudtiteln såsom bidrag till hushållningssällskapen för budgetåret 1940/41 ett förslagsanslag av 3,657,300 kronor, varvid till sällskapens allmänna verksamhet beräknats ett från 2,900,000 till 2,700,000 kronor sänkt belopp.

Lantbruksstyrelsen har i sitt förslag till anslagsäskanden till denna riksdag föreslagit en höjning av det allmänna anslaget till 3,000,000 kronor. Till detta belopp uppgick i själva verket anslaget under ett flertal år. Vid 1933 års riksdag sänktes det emellertid av statsfinansiella skäl till 2,600,000 kronor och har därefter aldrig åter kommit upp till sitt ursprungliga belopp. Hushållningssällskapens verksamhet har däremot under årens lopp allt mer utvidgats icke minst därigenom, att statsmakterna pålagt dem allt flera uppgifter, för vilka de icke åtnjuta särskild ersättning. Det hade därför varit naturligt att, även om det ursprungliga beloppet av 3,000,000 kronor blivit föremål för nedsättning, detsamma hade undergått en gradvis ökning.

Av vissa skäl har emellertid riksdagen, sedan den ovannämnda besparingsåtgärden vidtogs, visat påfallande återhållsamhet vid höjningen av anslaget till hushållningssällskapen. Vidare har den nu igångsatta utredningen rörande hushållningssällskapens organisation under flera år bebådats, och dels ha planer varit å bane att bereda hushållningssällskapen ökade anslag i annan form än genom höjning av det allmänna anslaget. Sålunda har 1938 års riksdag begärt utredning rörande administrationsbidrag åt hushållningssällskapen för deras arbete i samband med förmedlingen av statsbidrag till förbättrad gödselvård, till ofullständiga jordbruk m. m. Utredningen, som verkställdes av lantbruksstyrelsen, har framlagts i samband med styrelsens ovannämnda förslag. På skäl, som synas giltiga, har styrelsen därvid ansett, att särskilda administrationsbidrag ej nu böra beredas sällskapen, men beräknat den årliga summan av sådana bidrag, därest de anses böra utgå, till cirka 325,000 kronor. Styrelsen har i stället föreslagit den ovannämnda höjningen till 3,000,000 kronor. Då den senast verkställda höjningen av det allmänna anslaget från 2,800,000 kronor till 2,900,000 kronor skett i avvaktan på administrationsbidragens tillkomst, tyder den vid utred-

ningen framkomna siffran på ett medelsbehov av i runt tal 3,100,000 kronor.

Av vad här anförts lär framgå, att hushållningssällskapen under de senaste åren varit föremål för en besparingsaktion, från vilken de ännu ej fått tillfälle att återhämta sig. Ett stort antal hushållningssällskap har därför också redovisat underskott, som bruka uppgå till sammanlagt 150,000—200,000 kronor per år och som täckas av fonderade medel. En ytterligare nedsättning av bidraget till sällskapen skulle därför ytterst kännbart ingripa i deras verksamhet.

Besparingsåtgärder äro även mycket svåra att genomföra inom hushållningssällskapens verksamhet. Utgifterna äro i allmänhet av fast karaktär och måste så vara på grund av den kontinuitet, som bör råda inom verksamheten. Härtill kommer den omständigheten, att statsbidraget tillföres hushållningssällskapen redan för det kalenderår, under vilket beslutet sker. Det nu ifrågavarande bidraget är sålunda avsett för hushållningssällskapens verksamhet under år 1940. Men för detta år är redan verksamheten planlagd och igångsatt och stat uppgjord under förutsättning, att minst det för år 1939 beviljade bidraget skulle komma att utgå. Minskningen av statsbidraget kommer därför att under innevarande år bereda sällskapen alldeles särskilda svårigheter.

Till vad här anförts kommer emellertid en omständighet, som enligt vår mening utgör det tyngst vägande skälet mot nedsättning av ifrågavarande anslag. Vi äro väl medvetna om att i nuvarande läge besparingsåtgärder på vissa håll måste vidtagas för att möjliggöra förbättring av rikets försvarsberedskap. Ett av de viktigaste leden i en sådan försvarsberedskap är dock befrämjandet av livsmedelsproduktionen. Hushållningssällskapens verksamhet torde vara av mycket stor betydelse härför både genom den förmedling av statsbidrag och lån för olika jordbruksändamål, som sällskapen bedriva, och genom undervisnings- och konsulentverksamheten. Bland annat synas hushållningssällskapen hava de bästa möjligheterna att vart och ett inom sitt område sprida upplysning om vad i de olika orterna kan behöva vidtagas för att anpassa jordbruksproduktionen efter nu rådande speciella förhållanden och sålunda göra jordbruket bäst skickat att möta en kris-situation. Åtgärder härför hava veterligen redan vidtagits inom hushållningssällskapen. Om det knappt tillmätta anslaget ytterligare beskäres, måste emellertid hushållningssällskapens strävanden i detta avseende äventyras. Särskilt i nuvarande läge synes det därför mindre välbetänkt att företaga en sänkning av hushållningssällskapens allmänna anslag. En ökning kunde snarare ha varit motiverad. Med hänsyn till det statsfinansiella läget ha vi dock avstått från att yrka härpå.

Under återopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, dels att bidrag till hus-

hållningssällskapens allmänna verksamhet skall utgå med ett belopp av 2,800,000 kronor, dels ock att under anslagstiteln Bidrag till hushållningssällskapen för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 3,757,300 kronor.

Stockholm den 20 januari 1940.

Carl Bengtsson.

Gottfr. Karlsson.

John Björck.

Elof B. Andersson.

Carl Beck-Friis.

B. A. Nilsson.

Allan Holstenson.

Lennart Bondeson.

Joh. Friggeråker.

William Nisser.
